

در دفاع از مارکسیزم

نشریه بررسی مارکسیستی

شماره ۳ دی ۱۳۹۵

در دفاع از مارکسیزم

نشریه بررسی مارکسیستی

شماره ۳، مهر ۱۳۹۵

DDM-IRA
La Brèche Nouvelle librairie
27, Rue Taine
75012 Paris
France

نشانی های ما :

Sparkasse Hannover
BLZ: 25050180
Konto: 1904755003
IBAN:DE19 2505 0180 1904 7550 03
BIC-/SWIFT-Code:SPKHDE2HXXX

شماره حساب:

ناشر: انتشارات طلیمه

www.hks-iran.com

آدرس در اینترنت :

domiran03@gmail.com

پست الکترونیکی :

فهرست مطالب

.....	سرسخن	۵
.....	تنوري انتقادي : يك بررسي انتقادي "چپ نو"	۱۱
.....	چپ نو : "بحران سوژه" و مقوله "از خودبيگانگي"	۳۱
.....	"چپ نو" و قدرت	۳۶
.....	ساختارگرابي	۴۳
.....	مه ۱۹۶۸ : از ساختارگراني تا پسا-ساختارگراني	۴۷
.....	آن بديو : از اسطوره تا واقعيت	۵۱
.....	پيشگفتار	۵۱
.....	دستگاه فلسفي بديو	۶۷
.....	حقيقت	۶۹
.....	هستي	۷۶
.....	رخداد	۷۸
.....	سوژه	۹۲
.....	وفاداري	۹۵
.....	جهانشمولي	۹۶
.....	علم	۱۰۲
.....	بديو و سياست	۱۰۷
.....	فرضيه كمونيستي	۱۱۲
.....	خوانش بديوبي تاريخ جنبش كمونيستي	۱۲۴
.....	سياست رهائي بخش بديوئي و ژان ژاک روسو	۱۴۲
.....	بديو و ماركس	۱۵۴
.....	بديو و دموكراسي	۱۶۰
.....	بديو و استالينيزم	۱۷۰
.....	بديو و قدرت دولتي	۱۷۴
.....	بديو و تغيير دنيا	۱۸۱
.....	بديو و افلاطون	۱۹۰
.....	واپسين سخن	۲۰۵
.....	دانييل بن سعيد : يادداشتي بر زندگي و آثارش	۲۱۵
.....	آن بديو و معجزه رخداد	۲۴۵
.....	ادعاي سهمي به جان لنون يك هنرمند متعهد و انقلابي	۲۸۳
.....	مصاحبه طارق علي و رابين بلکيرن با جان لنون و يوكو اونو	۲۸۹
.....	معرفي و بررسي كتاب	۳۲۱
.....	نظريه لنينيستي سازمان دهی و ربط امروزي آن	۳۲۱

سرخن

"هرچه بر سال‌های به خواب رفتن‌اش افزوده می‌شود، بر جوانی در پی بیداری بعدی‌اش هم افزوده می‌شد."

این بازگفت توصیفی است که ژان پل سارتر در مورد پل نیزان^۱ رفیق کمونیت مبارز قدیمی‌اش، سال‌ها پس از مرگش، و به مناسبت انتشار یکی از کتاب‌هایش، در مقدمه آن می‌نویسد. دست اندرکاران "در دفاع از مارکسیسم" را امید بر این است که این بازگفت مصداق این نشریه باشد.

بین انتشار این شماره از نشریه و شماره پیشین شانزده سال فاصله افتاده است. اولین شماره "در دفاع از مارکسیسم" با هدف به چالش کشیدن تز "پایان تاریخ" و بی‌آمدهای آن بر روشنفکران چپ و سازمان دادن مبارزه‌ای تئوریک در حد توان امان برای غلبه بر یأس و سرخوردگی سیاسی ناشی از رویدادهائی که این تز منتج از آن بود. در همان اوایل راه به واسطه مشاهده نشانه‌های اولیه‌ای از شکل‌گیری دور جدیدی از مبارزات کارگران در ایران و تشخیص اهمیت و لزوم دخالت در آن، اولویت کار بدان سو رفت. در طی

---

^۱ - Paul Nizan (۱۹۰۵-۱۹۴۰)، پل نیزان روشنفکر و نویسنده عضو حزب کمونیست فرانسه بود. او به دنبال انتقاد از امضای پیمان دوستی بین هیتلر و استالین در ابتدا از حزب اخراج می‌شود و سپس حزب او را به جاسوسی برای آلمان نازی متهم می‌کند. طنز تلخ تاریخ آن که او در جبهه جنگ علیه فاشیسم توسط آلمان‌ها کشته می‌شود.

این سال‌های فترت انتشار نشریه، در ایران شاهد دو جنبش اجتماعی با دو چشم‌انداز متفاوت بوده‌ایم، جنبش او با نام کلی "سبز" شناخته شد و دیگری "کارگری". اگر چه که هیچ یک از این دو جنبش نه یک دست بوده اند و نه با تاکتیک‌های یگانه، اما، به هر حال دو جنبش با دو چشم‌انداز کاملا متفاوت و با نیروهای اجتماعی و با خاستگاه‌های کاملا متمایزی هستند و در نتیجه با استراتژی‌های کاملا متفاوتی. واقعیت این است که این روزها با فروکش کردن جنبش سبز فراطبقاتی و رنگ باختن‌اش، این جنبش طبقاتی است که هر چه بیشتر برجسته می‌شود

امروزه در ایران استثمار سرمایه‌داری و فلاکت ناشی از آن ملموس‌تر و شدیدتر از آن است که بتوان با ابزارها و روش‌های سی سال گذشته به تحمیق و فریفتن توده‌های زحمت کش پرداخت. سال‌های "اسلامی شدن" سرمایه به سر آمده و حال نوبت "مدرن" و "پسامدرن" شدن آن است. به جای "اقتصاد اسلامی" بنی‌صدری، نظریات اقتصادی فون‌هایک را تدریس می‌کنند، به جای نظریه "جامعه عدل علی" علی شریعتی، تئوری‌های "پسامدرن" و "فرنیچ تئوری" را ترویج می‌دهند. عبدالکریم سروش، مغر متفکر "ارتجاع فرهنگی" به کمک نظریات کارل پوپر، فیلسوف بیانگر محافظه کاری دوران مارگارت تاچر، شالوده علمی دین جدیدی را پی می‌ریزد. در مبارزه با مارکسیزم، قدم هر تئوری‌ای خوش آمده است!

یکی از اهداف از سرگیری انتشار مجدد این نشریه، پرداختن به "تئوری‌های انتقادی" معاصر و بررسی تحولاتی است که آن‌ها در طی سده‌های اخیر از سر گذرانده اند. تمرکز عمدتاً بر روی تئوری‌ها در رابطه با تاکتیک‌ها

واستراتژی‌ها در قلمرو چشم‌انداز دوم، یعنی جنبش کارگری - سوسیالیستی می‌باشد.

با پایان گرفتن جنگ جهانی دوم و در پی جنگ سرد سیاسی، سرمایه داری جهانی در کشورهای اروپای غربی یک جنگ سرد فرهنگی تمام عیاری علیه مارکسیزم به راه می‌اندازند. این پدیده عمدتاً از فرانسه آغاز شد و تا به امروز در اشکال مختلف ادامه داشت است. بر تئوری‌های این مرحله از مبارزه با مارکسیزم "فرنج تئوری"، به معنای فلسفه فرانسوی، نام نهادند. به دلایل شرایط ویژه فرانسه در دوران جنگ سرد بعد از جنگ جهانی دوم و در دهه ۱۹۵۰، مبارزه علیه آرای چپ به طور عام و مارکسیزم به طور خاص در آن کشور از طریق "ایدئولوژی" های راست امر ناممکنی بود، کلیه تلاش‌هایی از این دست همگی با شکست مواجه شدند. تنها با یک گفت‌وگو "چپ" بود که این امر ممکن می‌بود. عملکرد و مواضع حزب کمونیست فرانسه هم زمینه مناسبی برای زایش یک "چپ نو" ضد مارکسیست در آن کشور را فراهم آورد. به نظر می‌رسد که در حیطه فرهنگی - ایدئولوژیک - سیاسی امروزه در پاره موارد شباهت‌های ظاهری بین وضعیت ایران کنونی و آن دوران فرانسه دیده می‌شود، بی آن که بخواهیم در دامچاله یک قیاس مع الفارق فرو افتیم. به هر رو "فرنج تئوری" در اشکال متفاوت پایش به ایران رسیده و در دوره ای که ابزارهای پیشین رژیم سرمایه داری - آخوندی برای و کارایی اش را از دست داده اند، ایدئولوگ‌ها و استراتژی‌های دوراندیش رژیم به مزایا و محاسن آن پی برده اند.

پرداختن به تئوری‌های انتقادی از جمله "فرنج تئوری" از اهدافی بلند پروازانه ای است که این نشریه در برابر خود قرار داده است. در این شماره از

دوره جدید، اولین مقاله یک مطلب کوتاه و موجزی است جهت معرفی تئوری های انتقادی و آشناسازی خواننده با تاریخچه و علل پیدایش آن ها. دو مطلب بعدی در رابطه با یکی از آخرین مؤلفه های این نظریه، یعنی در رابطه با فلسفه آئن بدیو است. مقاله اول با عنوان " آئن بدیو و واقعیت" گشت و گذاری است در دستگاه فلسفی بدیو و توضیح پاره ای از مقولات آن. مقاله بعدی ترجمه ای است از یکی از انتقادات دانیل بن سعید به مقوله "رخداد" نزد بدیو. از آن جایی که در سده های اخیر دانیل بن سعید یکی از مارکسیست هایی بوده که در این زمینه صاحب نظر بوده، مطلب بعدی به معرفی بن سعید و آثارش اختصاص دارد. این مطلب سال ها پیش تر به مناسبت درگذشت بن سعید به درخواست نشریه اینترنتی "سامان نو" نوشته شد.

در سال ۱۹۸۰ جان لئون در نیویورک کشته می شود. چند سال پیش از این جنایت، طارق علی و رابین بلکیرن مصاحبه ای با جان لئون و همسرش یوکو انجام می دهند. جان لئون در این مصاحبه از موسیقی اش، از عقاید سیاسی اش، از جنگ ویتنام، از مردسالاری، از سرمایه داری، از طبقه کارگر و از انقلاب می گوید. این مصاحبه در نشریه انگلیسی زبان Red Mole، ارگان یک گروه تروتسکیستی انگلیسی به نام Internationa Marxist Group - IMG، چاپ شد. جان لئون در حیطه موسیقی شناخته تر از آن است که نیازی به معرفی اش در این نشریه باشد. ارائه ترجمه این مصاحبه در این شماره ادای سهمی است در قبال نظریات و کنش سیاسی این هنرمند انقلابی، یعنی آن جنبه از زندگی اش که عامدانه و مودبیانه ناگفته و پنهان نگهداشته اند.

نکته آخر آن که ما به خوبی به مشکلات موجود بر سر راه تداوم کارمان واقفیم و کوچک ترین توهمی هم به توان محدودمان نداریم. بدون همراهی و مشارکت دیگران تداوم انتشار نشریه را بسیار دشوار و حتی ناممکن می بینیم. روی سخن ما با تمام کسانی است که دست کم به ضرورت انتشار چنین نشریه که بتواند در راستای گسترش و دامن زدن به مباحث نظری در درون جنبش سوسیالیستی - کارگری سهمی داشته باشد، باور دارند. ما به همکاری همه دست اندر کاران در این حیطة خوش آمد می گوئیم.